

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 19

СОФИЯ, 1-15 ОКТОМВРИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 ЛВ.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Теология

Личният мистичен опит и Църковното предание според св. Симеон Нови Богослов

стр. 4-5

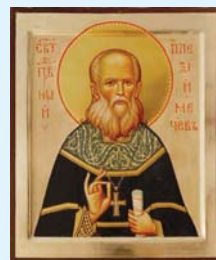
Пасторско слово

За св. мчк Йоан Коницки и смесените бракове между християни и мохамедани

Свещено Писание

Смокинята и Библията

стр. 7

Светилници на вярата

Отец Алексей Мечов като молитвеник

стр. 6

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Античните основи на християнското изкуство

Свещеният образ е вpletен в Църквата, не може да съществува храм без изображения, без стенописи, не се случва лития без икона, всеки християнин има в дома си икона на Господ Исус Христос, Божията майка или светеца покровител.

Всеки един от нас, пра-

тното разчитане на сцената. Свещеният образ говори на вярващите на език, който те разбират, а колкото по-запознати са християните с историята, канона и литургиката, толкова повече ще видят те в образа.

Но езикът на свещения образ стъпва на поз-

Мозайка от църквата „Умножаването на хлябовете и рибите“, IV в., Табха, Израел

вославните, знае, че не на красотата на багрите и образа отдаваме почит. Не на образа, а на първообраза отдаваме почит (по 100-но правило на VII Вселенски събор), а иконата е средство, с което да се съсредоточим, средство, което да ни подпомогне в молитвата.

С течение на вековете християнското изкуство си изгражда език, който е привидно лесно разпознаваем. Но всеки елемент, всеки жест е значещ, често пъти променящ цялос-

нати и разпознаваеми основи, това са образи и символи на юдейската и гръко-римската култура. В тези образи и символи Църквата влага нов смисъл, тя облича старите модели с нови одежди, както се пее в песнопението по време на тайнството св. Кръщение: „Всички, които в Христа се кръстихте, в Христа се облякохте“.

В християнското изкуство още от рано има много иконографски композиции, но всички те

На стр. 5

ХРОНИКА

От България

Светейшият патриарх Неофит отбелязва своя рожден ден

Троянската св. обител отново стана домакин на тържествата по повод рождения ден на Негово Светейшество патриарх Неофит, който през 2019 г. навършва 74 години. Ставропигиалният манастир има голямо духовно значение за предстоятеля на Българската православна църква – тук той започва своя монашески път и служение на Църквата.

За личния празник на Негово Светейшество в

обителта дойдоха Техни Високопреосвещенства: Великотърновски митрополит Григорий, Плевенски митрополит Игнатий, Ловчански митрополит Гавриил, Пловдивски митрополит Николаї, Варненски и Великопреславски митрополит Йоан, Неврокопски митрополит Серафим, Русенски митрополит Наум, Старозагорски митрополит Киприан, Врачански митрополит Григорий,

На стр. 3

„Православните семейни ценности срещу новите дроги“

На 5 октомври в „Юнашки салон“ бе поставено началото на двудневната образователно-информационна кампания, организирана от сдружение „Отвори очи“ със съдействието на Дирекция „Превенции“ на Община Варна и Варненска и Великопреславска света митрополия. Кампанията се провежда за шеста поредна година, а надсловът тази година е: „Православните семейни ценности срещу новите дроги“.

Сред лекторите са представители на висши учебни заведения, психолози, лекари, специалисти, които са тясно свързани с изследване многообразието на наркотичните вещества, тяхното влияние върху човека и причините, подтикващи все по-млади

човеци да ги употребяват. Въспитателни думи при откриването произнесе г-жа Наталия Шулика, която приветства и благодари на всички лектори, официални лица, сред които г-жа Светлана Коева, директор на дирекция „Превенции“ на Община Варна, гости и всички съдействали и тази година да се про-

веде информационната кампания, насочена към важни въпроси, касаещи България и света.

Негово Високопреосвещенство митрополит Йоан произнесе приветствено слово: „Въпросът, на който са посветени започващата днес образователно-информационна кампания, предстоящият да бъ-

де излъчен филм и последващите го събития и дискусии, не стои пред обществото ни от вчера. Зависимостта от наркотични вещества е бич, който в продължение на десетилетия и до наши дни трови живота на стотици хиляди по целия свят, довеждайки до разрушителни последици за психичното и физическото здраве на сътворения за богоуподобяване и за вечен живот човек.

Дори и най-беглият поглед към статистическите данни за смъртните случаи, причинени от употребата на наркотици, е достатъчен, за да стресне всеки здравомислещ човек и да го подтикне към дейно участие в

На стр. 3

ХРОНИКА

От България

Благотворителна изложба-базар в подкрепа на онкоболни деца

За трета поредна година в сградата на Парламента бе открита благотворителна изложба като част от кампанията „Деца рисуват за деца“, организирана от Културно-просветния отдел при Св. Синод на Българската православна църква.

Изложбите детски рисунки и закупуването им са в подкрепа на всички онкоболни деца у нас. Инициативата традиционно е подкрепена от председателя на Народното събрание и народни представители.

„Имам честта да открия изложба, която трова. Благодаря на Българската патриаршия и на Св. Синод, както и на всички, които са се включили в тази инициатива, защото това е тема, която засяга всеки, който има сърце. Нека учим децата да си подават ръка във всеки един момент. Нека да ги учим и да уважават Българската православна църква, защото тя е източник на доброта“, заяви зам.-председателят на 44-тото Народно събрание Емил Христов, при откриването на изложбата, което се състоя на **9 октомври**.

Ловчанският митрополит Гавриил, ръководител на Културно-просветния отдел при Св. Синод, сподели в словото си, че инициативата на Св. Синод се провежда за трета поредна година и отново ще се опита да събере средства и да подпомогне болните деца. Той сподели още, че от изложбите до момента са събрани над 18 000 лв. „Всички тези средства са дарени на болницата за лечение на болни деца“, каза още владиката.

Изложбата в Парламента е вторият етап от благотворителната кампания „Деца рисуват за деца“ 2019 на Българската православна църква, която предла-

га възможност за закупуване на творбите-лауреати на синодалния конкурс „Възкресение Христово“ с цел събиране на средства и даряване на медицинска апаратура на Клиниката по детска клинична хематология и онкология при УМБАЛ „Царица Йоанна-ИСУЛ“ – София. Само през изминалата година през болницата са преминали 1749 деца.

Инициативи като тази са повод да помислим повече за другия и да приложим на дело християнското милосърдие и братолюбие, се съгласиха присъстващите и участниците в благотворителното мероприятие.

Продължава набирането на средства за онкоболните деца. За всички, които искат да помогнат на децата, лекуващи се в ИСУЛ, сметката е:

„УниКредит Булбанк“ –
клон София Батенберг
Банков код / SWIFT / BIC: UNCRBGFS
Получател:
Българска Патриаршия, Св. Синод
IBAN: BG74 UNCR 7000 1521 4626 53
Основание за плащане:
КАМПАНИЯ
„ДЕЦА РИСУВАТ ЗА ДЕЦА“

Ангел КАРАДАКОВ

Осветен бе храм-паракус на връх Петровски кръст, над гр. Драгоман

С благословението на Негово Светейшество Софийският митрополит и Български патриарх Неофит, на **6 октомври** бе извършено осветяването на новоизграден храм-паракус „Св. първовърховни апостоли Петър и Павел“.

Храмът се намира на връх Петровски кръст, Чепън планина, в пределите на община Драгоман, Годечка духовна околия.

Тържественият водосвет бе извършен от Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийският митрополит, в съслужение с архимандрит Василий, протосингел на Софийска света митрополия, свещеник Асен Асенов, енорийски свещеник на енорията в гр. Драгоман, свещеник Костадин Трнев и свещеник Арсений Канъов.

Молитвено участие в празничното богослужение взеха г-н Андрей Иванов, кмет на община Драгоман, г-жа Лидия Банкова-Найденова, зам.-кмет на община Драгоман, г-жа Емилия Милушева, г-жа Росица Иванова, началник на РУО – София-регион, както и десетки благочес-

тиви християни от региона и гости.

Епископ Поликарп благодарно на всички взели участие в изграждането на храм-паракуса, намиращ се на недостъпно място, на 1206 м надморска височина, където строителството е особено трудно.

Всички присъстващи бяха поръсени със светена вода за здраве и благословение, както и всеки получи иконичка с образа на св. Богородица от името на патриарх Неофит.

Празникът по осветяването продължи с молитва при Петровския кръст, намиращ се малко над паракуса.

Александър АНГЕЛОВ

Започва новата учебна година във варненския храм „Св. Атанасий“

На **5 (събота)** и **6 (неделя)** **октомври** стартира новата учебна година за неделното училище и школите по изкуства в храм „Св. Атанасий“. Официалното откриване бе след светата литургия в неделя, с водосвет и молитва за учащите се. Занимания по пеење, изобразително изкуство, актьорско майсторство, вероучение и иконопис се предлагат за деца, имащи интереси в тези области. Водят се от специалисти и са безплатни. Графикът е следният:

Детски хор „Ангели“ – репетиции се провеждат всяка събота от 10,00 до 11,30 ч. Възрастовата група е от 6 до 12 години. Диригент и ръководител на хора е Евгения Григорова.

Школа по изобразително изкуство и ръкоделие – занятията са всяка събота от 11,30 до 12,30 ч. Възрастовата група е от 6 до 12 години. Преподавател е Веселина Василева.

Неделно училище – занятията се провеждат всяка неделя от 10,15 до 11,30 ч. В този часови диапазон се обучават три групи. Има две групи деца от 6 до 8 години и една от 9 до 12 години. Преподаватели са Йоанна Кале-

шева, Дияна Янчева, Лора Мариянова. В преподавателската дейност се включват и духовниците: ставрофорен иконом Дончо Александров и протоиерей Ясен Шинев.

Школа по иконопис – всяка неделя от 11,30 до 12,30 ч. Работи се с деца от 7 до 16-годишна възраст, разделени на две групи – от 7 до 10 г. и от 11 до 16 г. Преподаватели са иконописците Катя и Младен Костадинови.

Школа по актьорско майсторство – всяка неделя от 12,30 до 13,30 ч. Възрастовата група е от 6 до 14 години. Преподаватели са актьорите Мариета и Стефан Златарски.

От 11 октомври (петък) се подновяват и бе-

седите, насочени към младежи и възрастни хора на теми, изясняващи православната вяра и живота на християнина в света. Те се провеждат всеки петък от 18,00 ч. в залата за беседи при храма. Водят се от свещениците.

За поредна година стартира и **школата по иконопис за възрастни**.

Църковното настоятелство апелира към родителите, проявяващи загриженост за възпитанието и развиване талантите на децата си, да се възползват от предлаганите възможности. Записванията стават на място в храма всеки ден от 8,00 до 18,00 ч. или на телефон: 052/63-97-16.

Варненска и Великопреласка митрополия

Тържествено осветяване на Пенковския манастир „Св. Петка“, община Трън

На **13 октомври** с благословението на Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит бе извършен тържествен водосвет в манастира „Св. Петка“ в с. Пенковци, Трънска духовна околия – осветено беше монашеско криво с три килии за монаси, санитарен възел и магерница с трапезария.

Богослужението оглави Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийски митрополит.

В съслужение участва ставрофорен иконом Ангел Ангелов, духовен надзорник на Софийска епархия, архимандрит Никанор, игумен на Църногорския манастир „Св. св. Козма и Дамян“, йеромонах Силуан от манастирското братство, йеромонах Тимотей от манастира „Св. Теодор Стратилат“ край с. Балша, иконом Йоан Чикалов, архиерейски наместник на Трънска духовна околия, прот. Александър Стоев, архиерейски наместник на Радомирска духовна околия, прот. Петър Петров,

предстоятел на храма „Св. прор. Йеремия“, гр. София, свещеник Михаил Станкович, предстоятел на храм „Св. Петка“ в гр. Трън и и. д. игумен на Пенковския манастир, свещеник Тома Попов от храма „Св. София“ в столицата, свещеник Костадин Трнев, йеродякон Захарий и дяконите Георги Читалов и Лука Китин.

След водосвета Негово Преосвещенство епископ Поликарп поздрави духовниците и събралото се множество християни, като изказа особена благодарност на архимандрит Никанор, свещеник Михаил Станкович и тех-

ните сътрудници, дали всичко от себе си за завършването на новостроената манастирска сграда и обновяването на светата обител.

От своя страна игуменът на Църногорския манастир и и. д. игуменът на Пенковската света обител отпразвиха благодарности за тържествения водосвет и за подкрепата на Софийската св. митрополия.

Пенковският манастир се обитавал и обслужвал от монах Софроний от братството на Църногорския манастир „Св. св. Козма и Дамян“.

Пламен МИХАЙЛОВ

Светейшият патриарх Неофит отбелязва своя рожден ден

От стр. 1

Видински митрополит Даниил и Техни Преосвещенства Мелнишки еп. Герасим – главен секретар на Св. Синод, Велички еп. Сионий – игумен на Троянския манастир, Български епископ Арсений – първи викарый на Пловдивския митрополит, Белградски епископ Поликарп – викарый на Софийския митрополит, архим. Василий – протосингел на Софийска митрополия, архим. Пахомий – ректор на Софийската духовна семинария, архим. Васиан Змеев – председател на Руското погворие в София, ст. ик. Нелудц Опръ – представител на Румънския патриарх у нас, свещеници, дякони и монаси.

Празничната св. Литургия бе възглавена от високопреосвещения Великотърновски митрополит Григорий, а след нея Негово Светейшество патриарх Неофит възглави благодарствен молебен към Бога.

Поздравително слово от името на Св. Синод бе прочетено от Мелнишки епископ Герасим. „Всеки вярващ или невярващ, християнин или иноверец, без да използва модерните похвати на лицемерието и човекоугодие би потвърдил, че във Ваше лице вижда изряден, достоен пастиреначалник, който вярно преподава словото на Ис-

тината“, каза епископ Герасим.

От името на Софийска епархия слово прочете Белградски епископ Поликарп, който се обърна към светейшият патриарх с думите: „Достоен първосветител на светата ни Църква, който изрядно стои на патриаршеския трон на своите предшественици, като ни възхвалява в доброто и полезното в името на Възкръсналия Господ Исус Христос“. И пожела: „Бог и занаят да Ви обдарява със Своята любов и благодат, та Вашите дни да бъдат многобройни и плодотворни – благословение за всички нас, Вашите духовни чеда и скромни служители. На многая и благая лета!“

Светейшият патриарх бе поздравен и от министър-председателя Бойко Борисов, чрез директора на Дирекцията „Вероизповедания“ при МС Емил Велинов, от кмета на община Ловеч, общественици, народни представители и множество православни християни.

На 15 октомври се изпълва и една година от осветяването на основно ремонтираното Антимово крило на светата обител, което е най-старото в манастира.

Ангел КАРАДАКОВ

Поздравително слово от името на Св. Синод

Ваше Светейшество,

Със синодна любов, дълбоко уважение и признателност се обръщаме към Вас, като сърдечно Ви поздравяваме по случай рождения Ви ден – лично от наше име и от името на митрополитите от Св. Синод на Православната ни църква, и искрено Ви пожелаваме през всичките дни от Вашия живот да се радвате на кренко здраве, бодр дух, на любовта и уважението на клира и народа, във Вашето нелеко, но благодатно патриаршеско служение.

Всеки, който Ви познава или който е слушал за Вас, Ваше Светейшество, всеки граждан на родината или гост от чужбина, всеки вярващ или невярващ, християнин или иноверец, без да използва модерните похвати на лицемерието и човекоугодие би потвърдил, че във Ваше лице вижда изряден, достоен пастиреначалник, който вярно преподава словото на Истината. Вие по примера на Христа, апостолите и Вашите предшественици – предстоятели на Българската православна църква, сте пример за добър пастир, който полага душата си за овците. Затова Ви обичат малки и големи, бедни и богати, прости и образовани, и всички заедно благодарим на Всепода-

теля Бога, че дарува на нас, многогрешните, такъв архипастир.

Имайки Ви винаги за пример, Светейши владико, в днешните трудни времена изпълнени с големи предизвикателства, когато от всички страни сме обградени от недоброжелатели, които всячески се стремят да навредят на Църквата Христова, ние, Вашите съработници, Ви засвидетелстваме нашата пълна подкрепа, синодна в Христа любов и всеотдайност в отстояването на истинната православна вяра, предадена ни от Отците. Обещаваме, че няма да щадим сили, за да Ви помогнем във всеки един момент, когато бихте се нуждали от нашата подкрепа в носенето на нелекия кръст на патриаршеското служение.

Нека благият и човеколюбив Бог Ви дарува още дълги и благословени години на патриаршеското Ви служение. Това е нашето сърдечно и искрено желание. И като се събрахме в този благодатен храм, всички ние, клир и народ, в деня на вашето рождение отправяме молитва към Бога и с едни уста и едно сърце казваме: „На многая и благая лета, Светейший владико!“

Слово-отговор на Българския патриарх Неофит

Ваша Високопреосвещенства и Преосвещенства, Уважаеми представители на Поместните православни църкви,

Уважаеми представители на българската държавност, боголюбиви отци, обични в Господа братя и сестри,

С преклонение пред дивния Божи промисъл и неизказана благодарност към Бога – нашия Небесен Отец и Подател на всички блага – посрецам и през настоящата година деня на моето рождение, заобиколен от любовта на моите обични братя – митрополити от Светия Синод, от братството на скупата на сърцето ми Троянска света обител и всички поклонници и гости на този прекрасен наш манастир, които сте тук, за да уважите с присъствието си днешния мой личен празник и да присъедините молитвите си към църковното богослужение в този ден.

Отново благодаря на Всемилостивия Бог, на Пресвета Богородица „Троеручица“, пред чийто чудотворен образ се намираме, и на всички просияли в светостта Божи узодници за постоянната небесна подкрепа към светата ни Православна църква и православния ни народ и възнасям гореща молитва за още много мирни и от Бога

благословени дни и години, в които заедно да вървим по тесния, но единствено сигурен път на нашата спасителна православна вяра.

Сърдечно благодаря на всички вас, мои събрата – митрополити от Светия Синод, за топлите приветствени думи, изразени чрез преосвещения епископ Герасим – главен секретар на Светия Синод, както и на всички, които се обърнаха към мен с добри пожелания и искрена любов, която винаги чувствам и която ме укрепва в архипастирското ми служение.

Уверявам Ви, че сте постоянно в моите мисли и молитви, защото ние сме едно – в православната ни вяра и в светата Православна църква, в която живеем и се спасяваме. Тази вяра е нашето най-скъпоценно съкровище – което, следвайки примера на нашите достойни предци, сме призвани да пазим като зеницата на очите си. Нека стоим твърдо в нея, като не се отклоняваме ни наляво, нито надясно, но вярно да следваме пътя към Царството Божие.

Любовта на Бога, Неговата велика милост и общението в Светия Дух да бъдат с всички нас!

Честит и благословен празник!

„Православните семейни ценности срещу...“

От стр. 1

усиления за ограничаване и изкореняване на това трагично явление от живота ни. Тази борба – тази истинска битка, е наша обща задача, която не подлежи на отлагане и която настоятелно изисква единените усилия не само на отговорните за това институции във всяка държава и в международен план, но и на всеки отделен човек.

В тази борба, както и изобщо във всички аспекти от своята богозаповядана мисия, Православната църква винаги е на страната на живота. Църквата знае, че всяко човешко същество, идващо в този свят по волята на Твореца, идва сътворено според Неговия свят образ, с цел да достигне, както вече казах, до уподобяване на своя Творец, до наследяване на обещания ни от Христа Спасителя вечен живот, който – както свидетелства Сам Той – е „живот в изобилие“ (Йоан. 10:10). И тъй като наркотичните зависимости са сред най-тежките и трудно преодолими препятствия по пътя на човека към този живот, Църквата подкрепя и насърчава всяко усилие и всяка инициатива в борбата с тях.

Свидетелство за това е и Православната терапевтична общност „Св. Боян-Енравота“ в град Варна, която в продължение на вече две десетилетия полага неуморни грижи за всестранно – духовно и физическо – изцеление на идващите в нея и търсещи помощта на Църквата. Защото борбата с наркозависимостите, както и с всяко разрушаващо човека явление не може да бъде успешна без воденето на духовната борба, която, както казва св. ап. Павел, е не „против кръв и плът, а против... поднебесните духове на злобата“ (Еф. 6:12). А в тази тежка борба Църквата притежава хилядолетен опит и дълбоки познания, извирращи от синтеза на аскетичния подвижнически опит на десетки и стотици духовни отци – верни свидетели на Христовата победа над зло, които през столетията са надделявали с успех над врага на нашето спасение.

Ето защо, с радост и благодарност към всички вас – за отдадеността ви на делото на борбата с наркотичните зависимости

ти, приветствам и благославям това ваше събрание и тази инициатива и горещо моля Всемилостивия Бог, Който е Подател на всички блага, да ви укрепва във всекидневните ви усилия и във всяко ваше начинание, което е насочено към освобождаването на колкото може повече Божии чеда – наши деца, братя и сестри, от тези губителни зависимости.

Божията всепобеждаваща любов и Неговата велика милост да бъдат с всички нас! На добър час!

Думата бе дадена на д-р Теменужка Любенова, председател на Общински съвет по наркотични вещества – Благоевград, която разказа за историята на филма „Неупиваема чаша“, включен в програмата на същия ден. Доктор Любенова изрази благодарността си към момчетата и момичетата, които са се включили и са решили да разкажат собствения си живот. „Аз виждам, че знанието като знание, в смисъл какво причиняват наркотиците, какви са видовете, не оказва толкова голямо влияние върху децата, върху подрастващите, колкото изстраданата истина. Изстраданата истина, разказана от тези, които са я преживели и съответно тези, които им помагат“, заяви още тя.

Главен асистент д-р Марияна Шехова-Канелова от факултета по педагогика при Югозападния университет „Неофит Рилски“ сподели за практиката интерактивен съдебен процес. След това офицер д-р Божидар Чукурланов представи презентация, в която обърна внимание на нови видове наркотици, тяхната класификация и разпространение.

По програма образователно-информационна кампания продължи с лекцията на проф. д-р Снежана Златева, началник на клиника „Интензивно лечение на остри отравяния и токсикологичен“ във Военноморска болница – Варна, на тема „Интоксикация с новите дроги. Протичане и изход от тях“. А психотерапевтът Емилия Бойчева насочи вниманието на присъстващите върху психотерапията на хора, злоупотребяващи с новите дроги.

Георги ВЕЛИКОВ

ТЕОЛОГИЯ

Продължение от бр. 17

След това преп. Симеон обяснява символното значение на ковчежето: „Под ковчеже разбирай Христовото Евангелие и останалите Божествени писания, които съдържат в себе си заклучен и запечатан вечния живот, и заедно с него неизречените и невидими за чувствените очи вечни блага... А пък под човек, понесъл ковчежето, подразбирай онова, което е научил наизуст всички Писания и те винаги звучат в словата му. Той ги носи в паметта на душата си като в ковчеже, съдържало в себе си Божиите заповеди – скъпоценните камъни, в които се намира вечният живот“ (*Огласително слово* 24, 41-51).

Преподобни Симеон противопоставя на умственото знание познанието, което се основава преди всичко върху изпълнението на заповедите, но което не спира дотук, а има за свой завършек съзнателния и личен опит от Божественото: „Защото от заповедите произлизат добродетелите, а от тях – откровението на тайните, които са скрити и заблудени в буквата... А чрез изпълнението на заповедите... ни се отваря вратата на познанието. И по-правилно не чрез тях, а чрез Изреклия: „Който Ме люби ще опази заповедите Ми и Мойят Отец ще го възлюби и аз ще му се явя Сам“ (срв. Йоан. 14:21 – *бел. прев.*). Следователно, когато Бог се весели и бъде в нас и ни яви Самия Себе Си със забележимо усещане, тогава и ние познавателно виждаме онова, което е в ковчежето, тоест скритите в Божественото Писане Божествени тайни. По друг някакъв начин – никаква не се заблуждава! – е невъзможно човек да отвори ковчежето на познанието и да се наслади на намиращите се там блага или да се окаже темен причастник и съзерцател“ (*Огласително слово* 24, 54-69).

Преп. Симеон изброява тези блага: съвършена любов, „основяване чрез възраждане посредством Светия Дух“, обожение – накрая „да станем богове по положение и по благодат, да стигнем до състоянието на Божии наследници и сънаследници на Христа и заедно с това да придобим Христов ум, чрез който да видим Бога и Самия Христос, Който по Божеството Си се е веселил в нас и познавателно живее в нас“ (*Огласително слово* 24, 79-84).

Механично четящите Свещеното Писание не получават от него никаква полза. „А другите – казва преп. Симеон, – които, нямайки нито познанието, нито опита на всичко казано, се възползват само от външното изучаване на Писанията, за да се опират на тях, без да са вкусили тяхната сладост, техния безмиррен живот. Такива ще бъдат осъдени и към края си ще имат наказание, по-голямо отколкото на хора, които никога не са чували за Писанията“ (*Огласително слово* 24, 90-95).

И преп. Симеон заключават, като отново по най-категоричен начин утвърждава необходимостта човек да притежава Светия Дух, за да проникне в тайните на Писанията: „Онова, което е запечатано и е заклучено, невидимо и неизвестно за всички хора, което бива разкривано само от Светия Дух и по този начин откриваното става за нас видимо и известно, как ще могат да узнаят или да видят, или поне до известна степен да разберат онези, които казват, че никога не са познали в самите себе си присъствието, озаряването, просвещаването, вселяването на Светия Дух“ (*Огласително слово* 24, 102-108).

Разбира се, за преп. Симеон Свещеното Писание е източник на всяка истина, но за да сме в състояние да го разберем, е нужно въздвигане на Светия Дух. А начинът, по който преп. Симеон го е търкувал, понякога може да се е отличавал от търкуванията на съвременниците му. Но същото може да бъде казано и що се отнася до ученieto на Опците.

Преподобни Симеон добре си е давал сметка за това, че съществува във всеки случай видима разлика между онова, което той е проповядвал за необходимостта всеки да има личен мистичен съзнателен опит, от една страна, и поученията на пустинноклепачните опци и разказваното в Житията им, от друга. Но той е опспорил цялото опростено разбиране. Така, позовавайки се на **жизнеописанието на преп. Антоний Велики**, написаното от св. Атанасий Александрийски, той иска да покаже, че преп. Антоний действително е виждал Христос в тукания живот и че Христос, съгласно това житие, „е дошъл... и го възкресил от ада, аз казвам – отдушната тъмнина, и го извел в чудната светлина на Светелото лице“, когато той поумървял е лежал в пещерата си (*Огласително слово* 6, 58-60). Преп. Симеон обяснява, че думите на преп. Антоний: „Господи, къде беше досе-

Паметта на свети Симеон Нови Богослов се чества на 12 март и 12 октомври

† Архиепископ ВАСИЛИЙ (Кривошеин)

Личният мистичен опит и Църковното предание

според свети Симеон Нови Богослов

га? правят явни „виждания, и усещането, и познанието на присъствието на Владиката“ (*Огласително слово* 6, 62-65).

Същото може да се каже и за преподобни Арсений. Той също е виждал Христа. „Защо, в такъв случай, пита преп. Симеон, – не е написано и относно него, че е виждал Господа? Нима той е положил толкова трудове, а не се е удостоил да Го види?“ (*Огласително слово* 6, 91-93). Преп. Симеон с негодуване отхвърля такова предположение: „Не, но и той по същия начин се е удостоил да вижда Бога, ако и написаният това да не го е обявил така открито“ (*Огласително слово* 6, 93-95). И за да докаже това, преп. Симеон прави препратка към други творения на преп. Арсений.

Въобще, за да докаже на критичните си възможности да се вижда Бога още в този живот, той се позовава на Свещеното Писание, Евангелията, особено на Евангелието от Йоана, Посанията на Йоан Богослов и Павел и Псалмите. Но преп. Симеон като че ли допуска, че съществува нещо, което не са пряко посочени в Писанията, но които все пак са достъпни за съзерцание, макар повечето хора да не знаят за тях. „Мисли заедно с мен – казва той, – щели ти този свят като една действително много тъмна и мислена от светлина тъмнина, а съчневата светлина смятай заедно с мен за светлина на светлинки, а извън нея неизречената, неизразима, непристъпна, сръвъ всякаква мисъл и сръвъ всяко слово и сръвъ всякаква светлина Трипосветна Светлина, а в тази Светлина невидимите и неизвестни, неизразими и неизясними неща за всички намиращи се в тази тъмнина, както някои да си мислят, че ги разбираш и съзерцаваш посредством Писанията. А за повечето хора е дори неизвестно, че има нещо отвъд самите тях“ (*Нравствено слово* 1, 12-387-396).

От друга страна, преп. Симеон чувства, че вдъхновените свие, той понякога казва неща, които преди него не са известни: „Но тъй като Бог винаги иска – казва той, – Неговата любов към нас да се открива и да става явна, та и ние накрая, като си помислим за Неговата голяма благодат и помислуваме благоговение, с желание да Го обикнем, аз, подтикнат от побуждацията свие и просвещаващите сърца Дух, направих тези тайни ясни за вас в писмен вид“ (*Нравствено слово* 1, 10, 76-82). Впрочем, става дума не за нови истина, а за търкуването и задълбочаването в тях, но и това се открива чрез личното вдъхновение.

Търкуването на Писанието извън благодатта на Духа е недопустимо своеволие.

„Ако не получа – казва преп. Симеон, – в усещане и познание благодатта на Духа и не бъда чрез нея научен от Бога и не получа свие словото на премъдростта и познанието, но безсрамно се нахвърля да търкувам съдържанието на боговдъхновените Писания и тържествено си само възможа сана на учител, тоест, ако за това се възползвам единствено от алчествеността си разум, нима Бог ще остави това без последствие и не ще изиска от мен отговор за това? Не, в никакъв случай няма да го остави!“ (*Нравствено слово* 1, 12, 469-467).

Преп. Симеон също знае, че е получил благодатта (харизмата) да може подробно да разказва за мистичния си опит заради блага на ближните: „Този бляв опит, – защото ще подражавам в този смисъл на казани: „Като на недоносено дете, Той се яви и на мен“, (срв. 1 Кор. 15:8; в оригинала „виждайки, старорус. извърг, гр. έκτροπα, пометане – *бел. прев.*), и ние, отхвърляемте, благодарение на Божие човеколюбие и благодат и чрез множество молитви се удостоихме да изпитаме, посредством което сме тайнствено научени на опита на всички, които са го извели в усещане и виждане и познание (τῶν τελεῶν ἐσθέρθητι κτὶ ὁρασεῖ κτὶ ὑποσεῖ), като заедно с това получихме способността да го предаваме в писмен вид, за полза и поощряване на желеещите да търсят Бога и да Го намират“ (*Нравствено слово* 4, 925-932).

Трябва също така да отбележим, че преп. Симеон е бил противник на някои алегорични търкувания на Писанието, които отнасят „казаното за сегашното време към онова, което ще се сбъдне, а казаното за бъдещето към оно, което вече е станало“ (*Огласително слово* 2, 21).

Отношението на преп. Симеон към свещ. Писанията било възможно да се изрази най-кратко чрез следните думи, в които той се изказва с особена разсъдливост: „Който познавателно е придобил в себе си Бога – Давания на хората познанието, който е прочел цялото Свещено Писание и е събрал всичките плодове от ползата от четенето, той повече не ще се нуждае от четене на книги. Защо това е такво? Защото притежаващите за събеседник Оне, които е вдъхновено написалите Божествени Писания, бидейки посвещаван от Него в скритите неизречени тайни, сам ще

станат за другите боговдъхновена книга, съдържача нови и стари тайни, написани в нея от Божий пръст, като извършва всички свои дела и упокои се от всички свои дела в Бога – което именно е първоначалното съвършенство (на човеците!“ (*Огласително слово* 3, 100).

Духът винаги разкрива сритията писана на Писанието: „Ето какво открих, което се намирам телесно в боговдъхновените Писания, и на какво Духовно се научих от Духа, и написах за ваше удостоверяване, без да съм се отклонил от него поради голямата си обич“ (*Огласително слово* 19, 166-169).

За преп. Симеон верността на Преданието, послушанието към Писанието, съгласието със светоготическото учение не са били в никакво противоречие с онова, което той е говорел и проповядвал, защото същият Свети Дух, Който ги е вдъхновявал, с такава сила го е подбуждал да пише, че не е могъл да мъчи. За невъзможността да запази мъчанието и за силата, която го е карала да говори, най-добре свидетелства Химните на преп. Симеон. „А сега – пита се преп. Симеон, – какво желае това странно нещо, което става в мен, в какво желеа да се излее това дълбоко разтърсване, което се извършва в този момент?“ (*Хими* 11, 17-19).

Той чувства, че в него става нещо много по-значително, отколкото в хората от миналото, макар и да е лишан от техните добродетели: „Осъзнавайки себе си, стигам до краен възторг и нямам сили да понеса онова, което Бог, Създалия чрез Словото Си цялото творение, извършва в мен – будният вид от майчина утроба. Онова, за което с трепет не смея и да помисля, как да го предам с думи? Коя ръка ще се залови, какъв пиесец ще напише, какво слово ще изрази, какъв език ще изкаже, какви устни ще произнесат онова, което в мен очевидно става по цял ден?“ (*Хими* 11, 27-34).

Той чувства, че с него става нещо съвършено ново, нещо, което го кара да мисли, че „той е нещо повече от всички, безстрастен, и свят, и мъдър богослов“, макар подобни мисли да предизвикват в самия него ирония (*Хими* 12, 89-90).

Той благодари на Бога, Който му дава сила да пише за полза на съвременниците си: „Благодаря Ти, Господи, че ме помилва и ми даде да видя това и така да напиша и да възвестя на онези, които са с мен, Твоего човеколюбие, та и сега всички народи и племена да са посветени в тайната, че Ти милавиш всички, искрено и горещо каещи се, еднакво с Твоите апостоли и всички свети!“ (*Хими* 13, 87-92).

Впреки своето недовъзпитаност, преп. Симеон чувства, че той е задължен да говори: „Аз, Владико, дори и да искам, нямам силите да говоря, защото какво мога изобщо да кажа, бидейки нечист и в мислите си, и в действията си, и във всичките си помисли? Но цялата ми вътрешност пламне, в душата си съм неспособен да ме съпротивявам, желедейки да говоря с Тебе, макар и малко, о, Боже мой!“ (*Хими* 14, 1-5). Преп. Симеон отново говори за невъзможността да мъчи: „Как да предам, как да преживя, как изобщо да понеса или как да изкажа това велико чудо, ставало в мен, будния? Защото не мога търпеливо да мъча, Боже мой, и да покривам с дълбините на забравата делата, които Ти си извършил и творил ежедневно в онези, които с непростатна жажда Те търсят и прибягват към Тебе с покаяние, та и аз, като лугавият раб, който скрия таланта си, да не бъда справедливо осъден, но говоря и разкривам това на всички, и разказвам писмено за Твоята милост и предавам за нея на следващите поколения, о, Боже мой!“ (*Хими* 24, 31-45).

При цялата си отадаеност на Църковното предание, преп. Симеон предано ясно е чувствал, че има да каже нещо, своенейно лично нему, не за да възвести нови истини, но за да посочи нов път в живота, който в действителност представлява единствено и само вършане към апостолския живот. А това, несъмнено, е предизвиквало враждебността на неговите съвременници (*Послание* 4, 415-420).

Из книгата „Преподобни Симеон Нови Богослов (949-1022)“
Превод от руски език:
Ангелина ДИМИТРОВА

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Античните основи на християнското изкуство

От стр. 1

като цяло могат да се сведат до две групи – такива, които са претърпели значителни промени по време на своето развитие, и такива, които са останали непроменени от момента на създаването им и до днес.

Ако един съвременен християнин влезе в храм от първите векове, той ще види интериор, който е много по-различен от обичайната църковна украса за нас. И на първо място това се отнася до иконите – те просто не са съществували. Но-скоро те са били само ликове на светлите, най-често гледащи от стените, но изображенията били по скоро подобни на тези в театрите и вилите, отколкото на традиционните икони, които ние познаваме. В християнските храмове имало изображения на Христос, вместо това по стените са изображения Негови символи – кръст, агне, котва, риба и други. Разбира се, всичко това има логично обяснение.

Като за начало, християнското изкуство възниква в епоха на страшни гонения, дори само споменаването на името на Исус Христос можело да доведе човек до мъченическа смърт. Ето защо християните започват да закодират образи и символи под познати и безопасни за гръко-римската култура образи. Ще спомена само няколко от тях, които са давали от повечето изследователи на изкуството като примери: кръстът, често изобразяван под формата на корабна котва, рибата и агнето, които се свързват с Христос. Образите от гръко-римския пантеон също се използват, като Орфей, Дионис, Хермес и др.

С течение на вековете, и най-вече след иконоборския период, Църквата се „освобождава“ от някои елементи, но дълго време те продължават да бъдат използвани, а някои сцени започват иконографски си елементи без промяна. Зогрещите имат също така някаква да „попълнят“ някои места, които са малко разяснени от Евангелието, ето защо в следващите векове започват да използват за литературна основа и апокрифни текстове (такива например са сцените *Симона и яда*, които имат за основа Евангелие на Никодим, *Благовещение*, чийто основа е Евангелие на Матей (канонично), но допълнено с Протоэвангелие на Яков, както и др.)

„Добрият Пастър“, стенопис от катаколите на Долицила, II в., Рим

„Възкресението на Лазар“, стенопис от катаколите в Джорджи, IV в., Рим

„Възкресението на Лазар“, стенопис от катаколите в Джорджи, IV в., Рим

Настоящата статия няма за цел изчерпателност, тя само маркира някои от сцените на големи християнски празници, при които основата на композицията идва от антични модели.

За иконографските модели, символи и основи на сцената **Преображение Господне** Ал. Моисеенков е предложил подробен анализ, ето защо само ще спомена основни елементи от най-ранната запазена композиция, в която още се усеща античният език на символиката. Това е базиликата „Св. Аполоний“ в Равена и датирана от VI век. Сцената се намира в отпнатата ниша и представлява огромно мозаичен панел.

В центъра на мозаиката е изобразен голям кръг с Кръст. Над самия кръст е изписано „ΙΧΘΥΣ“, което на гръцки означава „риба“. Това са първите букви от думите *Исус Христос*, както и др.)

ския модел – *Хелос* на колесницата си.

В ранните християнски паметници **Възкресението на Лазар** се представя сбито, като сцена с две фигури. Иконографският образ на Христос в този период едва започва да се оформя: Христос се изобразява като мъж на средна възраст (с брада и дълга коса) или като младеш без брада. Връзката на Спасителя е изобразен пръст, който е атрибут на чудотворец. В древното изкуство с този атрибут се изобразява например Хермес, в момент когато извършва някое чудо.

В иконографията пръстът, с който Господ докосва Лазар, първо се превръща в къса пръчка, а след това изчезва.

В християнското изкуство, в сцените на рождение на даден светец често се използват прислужници, които придиржат лежачата майка. Този мотив – прислужница в подкрепа на праведната Анна – присъства в ранните изображения на празника Рождество Богородично и идва от Античността.

Христос Добрия пастър се изобразява като младеш, понякога с дълги, а по-често с къси коси, обкръжен от овци или носещ овца на раменете си. В някои случаи Той държи в ръцете Си свитък, символизиращ проповед и изобразяващ Свещеното Писание, а понякога – овчарска тояга. Изображенията на Добрия Пастър са известни още в катаколите от I век, в частност в катаколите на Домитиля, в различни варианти. Този образ е на бог Хермес.

Християнството влага в този образ символика на спасението на падналия човек, спасен от Христос.

Всяка сцена в християнското изкуство има литературна основа, върху библическия текст, а там, където същият текст дава само насоки, зографите допълват образа. Но античността и юдейска основа не трябва да се забравя. Познанията ни върху първоизточниците на дадена сцена или образ ни помагат да вникнем в дълбокото съдържание на образа, защото и той, подобно на съвременния текст, може да се четат на различни нива, а основната цел на свещените образи е да ни спасят.

В центъра на мозаиката е изобразен голям кръг с Кръст. Над самия кръст е изписано „ΙΧΘΥΣ“, което на гръцки означава „риба“. Това са първите букви от думите *Исус Христос*, както и др.)

Иконала
АЛЕКСАНДРОВА

СВЕТИЛНИЦИ НА ВЯРАТА

Отец Алексей Мечов като молитвеник

Отец Алексей винаги живеел сред хората, особено през годините, когато неговата известност като старец привличала към него все нови и нови вярващи. При него идвали на изповед по време на богослужение, в двора тъпата го притискала по пътя за къщи; а пред вратата на квартирата му стояла постоянно опашка от търсещите съвет и подкрепа.

Като старец и подвижник, самият о. Алексей във всичко външно се придържал в простота, така че мнозина дори не забелязвали в него нито стареца, нито подвижника. Обикновено повечето хора свързват понятието „подвижник“ с представата си за „тиха обитея“, „единена килия с неугасващо кандило“, но при о. Алексей нищо подобно нямало. При него всичко било както при другите. Малка стаичка, кабинетче, където невини било запалено кандило (понякога било запалено, но по-често – не), което говорело за това, че той бил винаги зает и никога не му стигало времето. Върху масата лежали множество разтворени и неразтворени книги, просфори, сгънат епитрахил, кръст и Евангелие, малки иконки. Зад стената понякога се чували звуците на пиано, а от прозорците към улицата нахлувал шумът от преминаващите трамваи и коли. Отец Алексей се хранел винаги набързо, заради многото посетители; постоянно го заобикаляла глъч и суета, не създаващи никаква външно впечатление за „тишина и безмълвие“. И все пак, при всичкия този житейски шум, със своя пример о. Алексей показал, че може да си далеч от света, от всичко земно, и да имаш духовна, сърдечна близост с Бога, непрестанна и внимателна молитва, може да имаш чисто сърце и да виждаш Бога тук, на земята.

„Пустинята“ и „безмълвието“ били в неговото любящо и многострадално сърце и от него той раздавал на всички щедро благодатните дарове на пустинята – смирение, любов, радост, милост, утеха. Винаги преизпълнен с молитва, той не се развличал ни от шума и грижите в дома си, ни от постоянното общение с хората в храма.

Зад арката, отделяща левия придел от десния, зад иконата на св. Николай, до северната врата на Казанския параклис се намирал аналоят за изповеди. Отец Алексей често излизал тук от олтара, както по време на литургия, така и през вечерното богослужение. Тук той изповядвал, тук към него се обръщали с различни молби и въпроси. Удивително било неговото търпение, неуморимост и това, че той навсякъде успявал, на всички отговарял, приказвал, питал, а сам през цялото време се моел. Неговата молитва никога не прекъсвала, а съвместната молитва с него сгъргявала, просвещавала и умиротворявала разбунените души.

Молитвата на о. Алексей сякаш изпълвала целия храм, така че това се усещало още при самото влизане в него. В храма имало особена молитвена атмосфера, която рядко можело да се усети в другите църкви. Този всеобхващащ дух на молитва действал не само на вярващите, но често и на невярващи, заставяйки ги да се присъединят към молитвата.

Имало много случаи, когато любопитните, влезли са-

Св. праведни отец Алексей Мечов се нарежда в числото на великите руски подвижници на православната вяра от втората половина на XIX в. и първата четвърт на XX в.

Прекарва целия си живот в Москва, а свещеническото си служение – в храм „Св. Николай Чудотворец“ на ул. „Маросейка“. При своя храм изгражда изцяло по манастирски образец община от вярващи, която става за тях спасителен пристан, особено в годините след Октомврийската революция от 1917 г. и последвалото я кърваво гонение срещу Руската православна църква. В това време отец Алексей се превръща в истински стълб на вярата, под чието духовно ръководство много православни християни не само че не предават вярата си, но стават и нейни изповедници, завършвайки мъченически живота си. Самият отец Алексей няколко пъти е бил задържан и разпитван. Блажената му кончина настъпва на 9 юни 1923 г. Причислен е към лика на руските новоизповедници.

мо да закрипят или да се посмеят, чувствали благодатната обстановка и се приобичавали към църквата; влезлите със зла умисъл се спирали, преобразявали се и дори ставали духовни чеда на о. Алексей и членове на църковното братство.

Отец Алексей бил голям молитвеник. Той не обичал да разсъждава за молитвата, но живеел и дишал чрез нея. От всяко съждение появява хлад, а това било толкова чуждо на пламенното му сърце. Винаги и на всички, на всяка молба, нещастие, неразбиране той отговарял: „Аз ще се помоля“, и това той казвал не формално, а сърдечно и дълбоко. Всяко ново име било за него жив човек и нова молба за помощ, прошка и помилване.

Отец Алексей непоколебимо, свято и дълбоко вярвал в силата, дръзновението и всемогъществото на молитвата, в нейната помощ и близост, в нейната достъпност за всеки човек. Молитва, която о. Алексей отправял към Бога, била немислима без жива вяра. Той казвал: „Бог ми даде твърда, детска вяра“. На тази дръзновена негова вяра се учудвали дори много от църковните хора. Веднъж той трябвало да изповяда известен архиепiscop. И този архиепiscop се изумил от силата, твърдостта и непоклитимостта на вярата на о. Алексей и още на изповедта му го казал. А о. Алексей, като че ли не разбирайки какво особено намира архиепiscop у него, с виновна усмивка добавил: „Просто Бог ми даде детска вяра“.

Признавайки великото значение на молитвата въобще, о. Алексей придавал особено значение на църковната молитва, особено при тайнството Евхаристия. „Често ние не можем да помогнем на човека; и колко спасителна тогава се оказва горещата молитва пред Божия престол, особено по време на принасяне на святата Жертва“. Когато наблюдавало времето на литургичното поменаване на живи и мъртви, той винаги изждадал своя бележник, с множество поставени в него бележки с имена, и съсредоточено четял. Дори когато бил болен и не мо-

жел да присъства в храма, спомняйки си със своето жалостиво сърце за някого, който особено се нуждаел от литургичната молитва и Жертва, изпращал на служещия свещеник бележка, с молба да помене този човек с добавяне „скърбящ“ и да се извади за него частица.

В храма на о. Алексей обикновено имало за поменаване множество имена по време на проскомидията, на Херувимската песен, при пресъщественането на св. Дарове, при ектезиите за здраве и упокой, при молебените. Понякога о. Алексей извършвал проскомидията по час и половина и повече, затова идвал по-рано. Той четял имената сам или с помощта на други свещеници, или дори просто миряни, които се молели в олтара, цели тетрадки с имена на болни, скърбящи, забудили се, затворници, пътешестваници. И ако за мнозинството това били просто имена, то за о. Алексей това били живи хора.

Винаги изпълнен с молитва, при богослужение той целият се преобразявал. „Влизаш в храма – и целият сякаш се освещава“. На забележката, че някой път не се освещаваши, пояснявал: „Значи извън храма не гориш“. При богослужение той никога не се изморявал с духа си. Нямало случаи, когато той да служи хладно, разсеяно, по навик. Той винаги горял духом, винаги вниквал във всяка дума на молитвата. Неговата детска вяра често се проявявала чрез съзиди, особено при Божествената литургия, и особено когато той служел сам ранна литургия. Често на него му било трудно да произнася възгласи, особено: „Примимте, ядите...“ или „Твоя от Твоих“. При тези думи по променилия му се глас всеки в храма разбирал, че той плаче. В такива случаи между думите му се появявали големи паузи. Неговото лице изразявало искрено умиление, а плачът му се предавал и на тези, които му помагали в службата. „Аз плаках, навеждайки се над престола“ – казвал служещият с него дякон.

Богослужението на о. Алексей, не вписващо се в обикновените рамки на пеенето и четенето, ставало изключително по време на Пасха. При цялата си простота то достигало такава висота и изразителност, че запалвало, изпълвало, потресвало и умилявало до краен предел. С нищо не могло да се сравни неговото „Христос воскрес!“, неговото четене на Евангелието „В начало бе Словото...“, неговото произнасяне на Пасхалното слово на св. Йоан Златоуст. (Словото на св. Йоан Златоуст за Възкресение Христово се чете по време на Пасхалната св. Литургия, след заимбонната молитва на свещеника и след трикратното изпяване на „Христос воскрес“ – б. пр.) По съвсем особен, древен начин о. Алексей пел икоса на Пасха. Тази мелодия сама разкривала смисъла и подчертавала значението на тези или други изрази.

Ликувайки и радвайки се в тази свята нощ, той сякаш потъвал дълбоко в себе си при думите: „О, Владико, востани...“ и се забелязвало, че цялата му вътрешност стене и плаче... Кого той оплаквал? Спасителя? – Не, той оплаквал себе си, падналия.

Този велик дар на съзиди, който о. Алексей бил получил заради своето смирение, особено се проявявал в него при четенето на канона на св. Андрей Критски. Той не го четял, той произнасял тези тропари като свои думи от дълбочината на скръзшеното си сърце, обливайки се със съзиди. Цялата църква се сливала с него в умиление. Всеки тропар като че ли за пръв път се разкривал в цялата дълбочина на своето покаяно съдържание. Особено ярко о. Алексей изживявал тропарите в чест на Света Троица, които очевидно му били особено близки. Но при всичко това, в богослужението на о. Алексей нямало нищо външно красиво, нищо лично, субективно, нещо такова, което би привлякло вниманието към него самия.

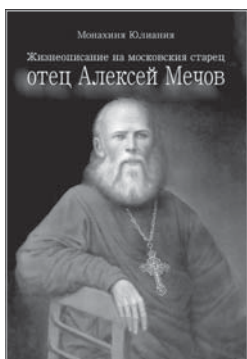
В неговото богослужение говорела самата дълбочина и мощ на съдържанието на православното богослужение, разкривал се и привличал към себе си не о. Алексей, а великият духовен опит на Православната църква, с който самият той се сливал неразделно и който е близък на душата на всеки православен християнин, а особено на душата на руския човек, който като че ли по природа си е православен.

Именно в това се състояла привличащата и всичко покоряваща сила на служението на о. Алексей.

Из новоиздадената книга „Жизнеописание на московския старец отец Алексей Мечов“

НОВИ КНИГИ

„Жизнеописание на московския старец отец Алексей Мечов“

С благословиението на Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай и съгласието на свещенството при храм „Св. Николай“ в Кленниках, гр. Москва, излезе от печат „Жизнеописание на московския старец отец Алексей Мечов“, издание на старинен храм „Св. Параскева“ в гр. Пловдив.

Автор на книгата е монахиня Юлиания, духовно чедо на стареца Алексей Мечов и една от най-известните иконописци в Москва в недалечното минало.

Самият о. Алексей Мечов редом със св. Йоан Кронщадски са представители на една особена духовна линия в Русия в размирните години преди и след болшевишкия преврат от 1917 г., наречана „монашество в света“. Както св. Йоан Кронщадски е подготвял духом православните християни за предстоящите тежки изпитания, които щели да се стоварят над Руската православна църква за дълги години напред, така преподобни Алексей Мечов за своите верни чеда е бил стълб и крепило да преминат през тези изпитания. Днес той е в лика на светите новомъченици и изповедници на Руската православна църква.

ПАСТИРСКО СЛОВО

За св. мчк Йоан Коницки и смесените бракове между християни и мохамедани

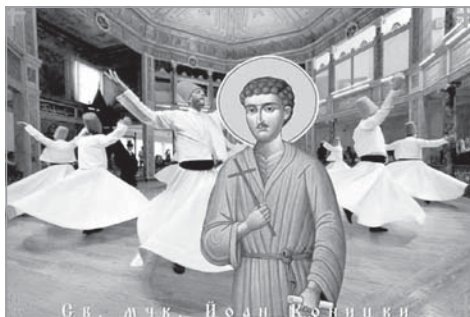
Всеки ден на този свят неизменно множество влюбени двойки си казват дългоочакваното „Да“, сключвайки официалния граждански или църковен брак в присъствието на всички техни роднини, родители, приятели, които радостно им пожелават от сърце дълъг и щастлив брачен живот. Но, за съжаление, ние православните духовници все по-често се изправяме пред следния брачен проблем, който накратко се състои в следната ситуация: момичето е християнка, а момчето – мохамеданин, и градейки планове за съвместен брачен живот, двамата храбро заявяват на своите родители, че религията няма да ги раздели и тя е безсилна пред тяхната любов.

Но идва сватбеният ден, само с официален граждански брак, и след 9 месеца се раждат техните деца, които с още неукрепналите си безсмъртни души биват „разпнати“ между християнската и мохамеданската вяра благодарение на техните дядовци и баби.

След това се случват следните четири варианта: 1) децата стават християнчета, 2) децата стават мохамеданчета, 3) децата стават езичници, 4) децата смесват в своя живот християнските и мохамеданските традиции, поради което стават „негодни“ за своето вечно спасение – и според християнската, и според мохамеданската вяра!

Затова, православни християни и християнки, преди да погубите душите си и душите на своите бъдещи деца, правейки фатален компромис със своята православна вяра в името на вашата „вечна“ любов, днес ще поговорим за един необикновен светец-мъченик, който съзнателно изоставя мохамеданската вяра, за да намери вечно то си спасение в нашата света православна християнска вяра – св. мъченик Йоан Коницки Чудотворец (паметта му празнуваме на 23 септември).

Предадено накратко, свети Йоан се родил в края на 18. век, в гр. Коница (Епир), в знатно мохамеданско семейство. Баща му бил известен шейх,

Св. мчк. Йоан Коницки

член на ордена на дервишите. Поради което самият Йоан от малък бил обучаван за дервиш и за достоен наследник на своя баща. Когато Йоан станал на 26 години, самият управител на областта Етолия, Юсуф Араб, го признал за истински дервиш, достоен продължител на тяхната традиция и род. Но въпреки свободата и богатството, което имал благодарение на своята мохамеданска вяра и на семейството си, Йоан ревностно се въздържал от всичко, което можело да го погуби или съблазни, и така той неслъзнателно заживял като истински християнин.

След заминаването на Юсуф Араб на война срещу руската армия, която изненадващо завзела Йонийските острови, младият дервиш Йоан постепено се сближил с местните християни от областта Етолия и накрая по Божия милост повярвал в нашия Господ Исус Христос и твърдо решил да стане християнин. Но поради страх от смъртно наказание от турската власт никой православен свещеник не посмял да го кръсти. Светецът отишъл на остров Итака, където в светлото Кръщение получил името Йоан, след което се заселил в областта Ксиромерон и там се оженил за една християнка.

През 1813 г. бащата на Светеца най-накрая, потресен, разбрал, че неговият син е станал християнин и веднага изпатил двамата си най-подготвени дервиши да намерят сина му и да го върнат обратно в исляма. Дервишите успели да намерят светеца, но не постигнали нищо и веднага съобщили на турските власти, които арестували св. Йоан, след което го изправили на съд в гр. Агринион.

На всички въпроси на съдията за причините, накарал св. Йоан да се отрече от мохамеданската вяра, той отговарял само едно – че е християнин и че неговото име е Йоан. Тогава по заповед на ядосания съдия започнали безчовечни мъчения и унижения на светия мъченик, докато накрая бил осъден на смърт.

На 23 септември 1814 г. светецът бил изведен с вързани ръце от затвора и на градския площад пред разбеснялата се мохамеданска тълпа бил обезглавен, без да му бъде позволено поне да се прекръсти преди своята смърт.

Турците оставили тялото му да бъде разкъсано от кучетата, но християните го взели тайно и погребали светите му мощи в „Пруския манастир“, след което времето бавно заличило спомена за тяхното местонахождение. Но по всемогъщата Божия воля и милост мощите на св. мчк Йоан Коницки Чудотворец не изчезнали завинаги, а през 1974 г. били отново открити.

Днес, православни християни, преди да сключите брак с мохамеданин или мохамеданка и с това да погубите безсмъртните души на вашите бъдещи деца, застанете твърдо на своето християнско място и поискайте първо съпругът или съпругата ви да станат православни християни и на второ място – да се венчае в нашата света Православна Църква, за да получи вашето младо семейство и вашите бъдещи деца Божията закрила и благословение, заедно с благословието на всички преминали от мохамеданската в християнската вяра Божии светци и светици. Амин! Господ да ви помилва и спаси! Амин!

Прот. Ивайло ВУТОВ

СВЕЩЕНО ПИСАНИЕ

Смокинята в Библията

Смокинята – растение познато и отглеждано от човека още от древни времена има значително място в Библията, където се споменава над петдесет пъти – както в Стария, така и в Новия Завет.

Дървото е непретенциозно, расте при бедни почви, в диви и сухи слънчеви райони, а разпространението му се дължи на особен вид оси за опрашване.

Има мек и красиво оформен плод, различен от грозите. Дървото има млечен сок в кората, който се съдържа и в връжката на плода. Използва се за терапевтични цели.

Смокинята е и символ на изобилие.

Плодът е много разпространен в древността, използван е пресен и сушен. Нарича се „храната на бедните“. За римляните е символ за просперитет. За египтяните е дървото на живота и е нарисувано по стените на гробниците.

В Стария Завет

В Райската градина, опитвайки плодотел от Дървото на познанието за

гробото и злото, Адам и Ева осъзнават своята голота и я покриват със смокинови листа. Книгата „Битие“, в която се споменава Адам и Ева, е иконографски представена в цикъла „Битие“ или „Сътворение“. Познати са само три рисувани цикъла от този вид: в манастира „Дечани“, Сърбия, в църквата „Св. Марко“ във Венеция и катедралата „Монреале“, Сицилия. Смокиновият лист е незаменим в скулптурата, там изобразенето на самото листо е обвързано с пола.

В старозаветната книга „Съдии“ се разказва как дърветата молят смокинята да им стане цар, а тя им отказва с думите: „Няма да оставя сладостта и хубавия си плод...“ (Съдии. 9:11).

В Новия Завет

Исус, когато вижда Натанаил да отива към Него, му казва: „Преди Филип да те повика, когато ти беше под смокиницата, видях те“ (Йоан. 1:48); но Натанаил разпозна Христос като Божий Син и изповядва: „Ти си Син Божий, Ти си Царят Израилев“ (Йоан. 1:49).

Митарят Закхей в желанието си да види Исус, но не може, защото е малък

на ръст и народът му пречи, се покачва на една смокивица, за да го види, когато минава оттам. Господ отива в неговия дом и тази среща преобръща живота на Закхей (вж. Лука. 19:2-10).

На въпроса на Христовите ученици кога ще бъде краят на света, Христос отговаря, че ще го разпознаят според знаменията. Едно от тях е смокинята – козата тя се разлисти, това е знак, че идва лятото. След скръбта ще последва Второто пришествие на Христос. Думите на Христос са: „И каза им притча: погледнете смокиницата и всички дървета: кога вече покарат, и вече виждате това, сами знаете, че е вече близо лято. Тъй, и кога видите това да се сбъдне, знайте, че е близо царството Божие“ (Лука. 21:29-31; Марк. 13:28-29). Блаж. Теофилакт Охридски обяснява, че за праведните Второто пришествие на Господ ще бъде като лято след зимата.

Притчата за безплодната смокиня, която е засадена в лозе, но не дава плод (вж. Лука. 13:6-9), илюстрира Божието търпение към падалото човечество и към всеки, който не дава духовни плодове.

В своето пътуване от Йерусалим към Йерихон Христос се натъква на духовно мъртво дърво, без плод. Това е друг разказ за безплодна смокивица, който почива на Йеремиа (8:13). С този разказ Господ указва на Своите ученици за силата на вярата и на молитвата, които могат

да вършат чудеса (Мат. 21:19; Марк. 11:13).

Изсъхнала или безплодна, смокинята е непотребно дърво.

В християнската символика смокинята изобразява Юдея и юдейския народ, който не признал новозаветния Месия и има само „листа“ – т.е. спазва буквата на Закона, но вече не дава плод, защото, отричайки Христа, този народ се е лишил от плодотелите на Святия Дух. Исус се обръща към смокинята, проклина я, или учението, което тя представлява.

Чудото с изсушаването на безплодната смокивица от Господ Исус Христос е възможен символ и на предстоящото унищожаване на Йерусалимския храм.

Смокинята символизира и липсата на истинска жива вяра.

Тя също така е символ на Църквата, на която ереси са изсушили някои от клоните и са ги направили безплодни.

Силва МАРИНОВА

ПОКЛОННИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ

Продължение от бр. 17

ДЕН ТРЕТИ
Манастирът
Великата Лавра –
Скитът „Св. Анна“

И така, утрото отмина. Девет часът е. Станаме в три и половина, след колеблив сън, смущаван от хъркане, включено осветление, в очакване на ранен старт. Ако имаше нещо, заради което се притеснявах, беше именно този ранен старт. На тялото му трябва време, докато свикне с новия режим. Спомням си първата сутрин на Света Гора, в манастира „Григориу“, как внезапно бях пламнал – същото нещо ми се случи и тук.

Службата започна в четири. В четири без петнайсет бях навън и седях под звездите. Можех да

църквата има огромен кипарис – казват, че бил посаден от самия св. Атанасий преди повече от хиляда години. Казват още, че когато дървото умре, ще дойде краят на света.

Отново в църквата, седнах на стол в нартекса, бях малко равнодушен. Можех да различа монах от дясната ми страна (или беше сянка?). От лявата ми страна – ред празни столове, стигайки чак до мястото, където свещите горяха; по диагонал – голяма икона „Богородица с Младенеца“ и нещо като пътека, която водеше до нея. Всеки път, когато идвах на себе си, иконата на Богородица бе там, чакаща.

Може и да е възможно да живееш така, ставайки по тъмно, молейки се по четири часа и половина, оскъдна закуска (ри-

Гледка към скита „Св. Анна“

ва. На източната страна персийският цар Дарий I изгубил половината си флот в буря през 492 г. пр. Хр. В резултат на това сиन्हт му Ксеркс I изкопал канал, за да раздели полуострова Атон от континента и да осигури лесно преминаване на корабите си. Каналът бил завър-

беше някъде другаде, щеше да има разпръснати басейни в пейзажа и плакати, рекламиращи екзотични имоти, но единственото блаженство или рай, които намираме тук, са в Църквата, упражняваща любов и самодисциплина. Изкушенията идват чрез „другия“, когато се опитва да те нарани, когато провокира живота ти години наред, когато те поробва, когато те оставя в дълг, чрез „другия“, когато липсва респект, когато те гледа злобно, вижда в теб източник на удоволствие или печалба.

Гледката е зашеметяваща и някаква пойна птичка е заела позиция на върха на кипариса на десет крачки от мен – кипарисите, тези свещи на пейзажа. Може би онзи часовник отбелязваше времето до смъртта, напомняше ни за преходността на човешкия живот, но аз все още не го харесвах. Разбрах, че имало монаси, завързани с вериги за скалите в южната част на полуострова, чакащи спасението. Смъртта, струва ми се, е нещо, през което трябва да преминем, както Христос, с цел да умъртвим смъртта.

Гледката не отминава, но дъждът да. Прогнозата за днес бе за тъмносиви облаци и порой. Дъждът всъщност престана точно когато потеглихме от манастира. Преходът до скита „Св. Анна“ (навсякъде другаде това щеше да е първокласен недвижим имот) бе пет часа, но преваля само около десет минути, докато пресичахме малка горичка. Това бе всичко. И сега птиците ще пеят на воля и слънцето

Църквата на скита „Св. Анна“

ще се сниши в невъзможен залез. Адът е себе-то, лишено от любовта към другия.

ДЕН ЧЕТВЪРТИ
Скитът „Св. Анна“ –
Манастирът „Св. Павел“

Достоинство и справедливо е. В църквата има силно усещане от нуждата да си достоен. Христос е достоен за нашето поклонение. Богородица е достойна за нашата възхвала. Творението е достойно за нашата почит. Има неща много по-древни от нас: някои от дебелия дървета, покрай които минавахме вчера, които са виждали толкова много хора да идват и да отминават, оставяйки на местата си, вкоренени в една точка, толкова много климатични промени, дни и нощи.

После, естествено, и самата земя, която се простира назад във времето, цял един ден в сравнение с минутата, когато ние сме били на нея. Животът в скита за един поклонник, най-малкото – е различен: никакъв камбанен звън за вечерния вечер, само мощи; никаква утрешна днес, литургията започна в шест. Да се събудиш в пет и половина – изглеждаше като излежаване! Емилиан беше много разочарован, когато научи за това. Искаше да продължи до следващия манастир, беше тук на поклонничество, не заради гледката, или поне не заради гледката отвъд нас.

Трябва да си призная, че аз бях доволен за почивката, особено след трудния преход вчера – дълго изкачване от румънския скит „Продрому“, пристигане при метален

кръст, който гледаше към западната част на полуострова, след пресечката, която водеше до върха на Атон (2033 м), и след това изтощително слизане около 500 м до самия скит, надолу по пътека с нестабилни камъни и обичайните бетонни стълби, краката ми никак не бяха добре, праските ме боляха, беше предостатъчно, не можех да продължавам повече. Опитвах се да вървя колкото е възможно по-бързо, за да пристигнем по-рано, но не проработи, още един завой, повече стълби, с това темпо щях да стигна до пристанището. Ободряването от гледката от върха отстъпи място на унието от слизането, болката, страданието.

„Молитвата е да си постоянно благодарен“, пише св. Йоан Кронцадски. И в църквата бях благодарен, виждайки мощите, целувайки темето на черепите; в столовата храната беше вкусна и здравословна; но най-вече бях благодарен в параклиса за литургията тази сутрин. Свих се на един стол в гъла, до входа към олтара. Светлината на свещта, осветяваща бялата брада на стареца, високото и равно пее на стария монах, което трябваше да звучи като хор от херувими... Бях благодарен и целувайки ръцете на стареца и на стария монах за благословия, чувствайки се недостоен, но благословен да бъда счетен достоен за това. Нужно е да изпробаш себе си, за да си достоен.

Следва
Джонатан ДЪН

Превод от английски:
Цветанка ЕЛЕНКОВА

АТОНСКИ ДНЕВНИК

Времето като
ковчез

разпозна три звука: на лястовиците, които писукаха в гнездата си под стрехата на къщата за гости (двойка лястовици гнезди вътре в къщата, върху сигналната лампа извън стаята, едва има място за тях, камо ли за децата им); на абсорбатора, който поема пушека в църквата от запалените свещи, място не по-голямо от гардеробна стая, малко встрани от църквата, от другата страна на стената до гроба на св. Атанасий, място, където молитвите се извисяват в пламък и в сърцата на хората; и на фонтана зад главната църква. Пред

ба, сварено яйце, картофи, мазури, портокал) и каквото ни очакваше: петчасов преход под дъжда, докато прекосяваме полуострова назад до скита „Св. Анна“, най-големия скит откъм западната страна. Отдясно на нас – върхът на планината в облаци; отляво – пустинята на Атон, скални зъбери, по които, покатерили се като планински кози, живеят отшелници и се молят.

Скитът „Св. Анна“

Скитът е забележително място. Връщаме се назад до по-защитената западна част на полуостро-

шен, но бързо задръстен с наноси след като триремите отминали.

Гледката пред мен – широка набраздена морска повърхност, няма и помен от студ, нито от скрити чудовища, спотайващи се в дълбините. Всичко е изпълнено с покой и тишина. Ситония, централният ръкав на Халкидики, е блед силует под бледосиньо небе, което е изпълнено със скупчени облаци. Далечен кракъс там, откъдето потеглихме тази сутрин, откъм Великата Лавра.

Когато „изплувахме“ от литургията, валеше порой. Прекосихме на бегом до столовата отсреща за безвкусна закуска от риба, студени, мазни картофи и мазури от вчера. Вместо това излязох портокал. Повече не можех да се накарам да ям риба.

Гледката пред мен е невероятна: гъста гора, тъмночервени макове, които приличат сякаш си убол пръста на природата, трели на птици. Ако това

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА
„Църковен вестник“ – 2020 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02 / 987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02 / 987-56-11 / в. 128
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синалодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.